

Politieke Markt

Vergadering van 16 mei 2023

Beleid en Uitvoering - Openbare ruimte

Lokale Adaptatie Strategie en Uitvoeringsagenda 2023-2027

Auteur

Robert de Jager

Portefeuillehouder

M. Scheringa

Andere betrokken portefeuillehouders

M. Smit

Samenvatting

In 2050 moet Nederland klimaatbestendig en water robuust zijn. Dat is geregeld in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie waaraan gemeenten zich gecommitteerd hebben. Dat betekent concreet dat gemeenten inwoners en bedrijven helpen om zich aan te passen aan het veranderende klimaat en ook de problemen aanpakken die zij daarbij in de openbare ruimte ervaren.

Steenwijkerland werkt samen in de werkregio Fluvius. Hierbij zijn naast enkele andere gemeenten ook het waterschap en de provincies Drenthe en Overijssel betrokken. Met elkaar is een Regionale Adaptatiestrategie gemaakt. Daaraan gekoppeld is een Regionale Uitvoeringsagenda voor de periode 2022-2027. Steenwijkerland heeft de regionale uitgangspunten vertaald naar de lokale situatie. In deze Lokale Adaptatie Strategie (LAS) 2023-2027 staat per thema (wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen) waar de uitdagingen liggen, welke risico's er zijn en wat prioriteit heeft. In de bijbehorende uitvoeringsagenda staan de doelen die betrekking hebben op de thema's:

- leefbare steden en dorpen – gezond en prettig wonen en werken ondanks het veranderende klimaat
- nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen – we houden rekening met het extremere weer van de toekomst
- betrokken en actieve mensen – iedereen is nodig om onze gemeente klimaatbestendig te maken
- landelijke gebied – een toekomstbestendig buitengebied voor landbouw, natuur en recreatie
- vitale functies – binnen onze gemeente beschermen we deze functies.

Per thema zijn de inspanningen die we hiervoor in de periode van 2023-2027 gaan doen, vertaald in concrete maatregelen. Daarbij zetten we in op het verzilveren van 'koppelkansen' bij projecten en ontwikkelingen, op het verankeren van de klimaatadaptatie in onze organisatie en op het verhogen van bewustwording en het urgentiegevoel zowel binnen als buiten onze organisatie. We doen dat door de dialoog op te zoeken.

Het document is tot stand gekomen nadat de kwetsbaarheden rondom de thema's wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen in kaart zijn gebracht. Deze kwetsbaarheden zijn weergegeven op kaart en zijn terug te vinden in de klimaatmonitor van de werkregio Fluvius (Klimaatmonitor Fluvius). Tijdens de verschillende interne en externe dialogen hebben we gesproken over de risico's en de prioriteiten. Op basis van de input die in de verschillende risico-dialogen is opgehaald hebben we een concept LAS LUA opgesteld. Deze concept LAS LUA hebben we vervolgens ter consultatie voorgelegd aan onze externe betrokkenen. We hebben daarbij de vraag gesteld: Zitten we op de goede weg, zijn we compleet en hebben we de kansen en risico's nu goed in beeld? De uitkomsten hebben we vertaald in de nu voorliggende LAS LUA welke aan u ter vaststelling wordt aangeboden.

Beschrijving

Inleiding

Het klimaat verandert. De strijd is niet alleen tegen wateroverlast door hevige buien of overstromingen, maar we worstelen ook steeds vaker met de gevolgen van droogte en hitte. Om met klimaatverandering om te gaan, zet Steenwijkerland in op klimaatmitigatie en klimaatadaptatie.

Klimaat*mitigatie*, het tegengaan van klimaatverandering, zet in op de vermindering van de CO₂-uitstoot via de energietransitie. In de voorliggende strategie en uitvoeringsagenda hebben we het over klimaat*adaptatie*: het aanpassen van onze dorpen, steden en buitengebieden aan het veranderende klimaat.

Steenwijkerland werkt op het gebied van de waterketen en klimaatadaptatie samen in de werkregio Fluvius. Met elkaar is een Regionale adaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (RAS – RUA) 2022-2027 opgesteld en eind 2021 bestuurlijk vastgesteld. In deze RAS – RUA staan de opgaven die regionaal spelen en waarop we regionaal willen samenwerken (dat kunnen ook lokale opgaven zijn).

Op basis van deze strategie hebben we een concept Lokale adaptatiestrategie opgesteld met een bijbehorende uitvoeringsagenda. De kwetsbaarheden op regionaal niveau zijn geïdentificeerd en ze zijn vertaald naar lokale opgaven voor gemeente Steenwijkerland. Daarnaast zijn binnen werkregio Fluvius op regionaal niveau strategische doelen (tot 2050) en operationele doelen (voor de periode 2023-2027) geformuleerd.

Ook deze operationele doelen zijn vertaald naar de lokale context van gemeente Steenwijkerland. Op basis van de lokale kwetsbaarheden, zijn de maatregelen geformuleerd die we in de periode 2023-2027 gaan nemen om onze operationele doelen te halen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de Lokale Uitvoeringsagenda (LUA). Deze eerste versie van de LAS – LUA is daarom een lokale verdieping en uitwerking van de RAS, deze heeft een gelijkwaardig proces doorlopen en is eveneens eind 2021 als concept vastgesteld door het college. Vervolgens is het concept LAS – LUA in 2022 vrijgegeven voor een brede consultatie. Het concept Lokale adaptatie strategie is voorgelegd ter consultatie aan verschillende betrokkenen en de plaatselijke belangengroepen. Doel van deze consultatie was om alle betrokkenen een kans te geven hun input en reactie op het concept LAS – LUA te geven. De reacties die in deze consultatieronde zijn opgehaald zijn verwerkt in de nu voorliggende LAS-LUA.

Gewenst resultaat

Op basis van de RAS en de RUA van werkregio Fluvius, heeft gemeente Steenwijkerland een Lokale Adaptatie Strategie (LAS) en een Lokale Uitvoeringsagenda (LUA) opgesteld voor de planperiode 2023-2027.

De vastgestelde LAS LUA 2023-2027 zal worden verwerkt in het integraal Steenwijkerlands Klimaatplan. De hierbij behorende Global Goals m.b.t. de LAS LUA zijn:

- SDG 6; Schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen,

- SDG 11, Maak steden en dorpen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam,
- SDG 13 Aanpak van klimaatverandering
- SDG 14; Leven in het water
- SDG 15; Beschermen en duurzaam gebruik van ecosystemen, bossen en biodiversiteit.

De LAS - LUA vormt daarmee een door u vastgesteld beleidsdocument, dat integraal onderdeel gaat uitmaken van de nog te actualiseren omgevingsvisie Steenwijkerland.

Argumenten

1.1 & 2.1 De RAS – RUA van de werkregio Fluvius is de regionale uitwerking van het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA-ambitie = het opstellen van een adaptatiestrategie en uitvoeringsagenda) waaraan gemeenten, provincies en waterschappen zich hebben gecommitteerd.

Voor het lokale beleid (LAS – LUA) vormt de RAS – RUA een belangrijke bouwsteen en een kapstok voor samenwerking. Werkregio Fluvius is op zichzelf geen juridische entiteit en kan regionaal ook geen beleid vaststellen. Feitelijk vindt kaderstelling plaats in de LAS – LUA die nu aan u ter vaststelling wordt voorgelegd. Juridische status van de LAS – LUA ontstaat zodra het lokale beleid wordt geborgd en uitgewerkt in instrumenten (zoals omgevingsvisie, -programma, -plan). Een LAS – LUA biedt de mogelijkheid om kaders te stellen, om invulling te geven aan lokale opgaven en om beleidskeuzes te maken passend bij de gemeente in samenspraak met lokale betrokkenen en partners.

1.2 & 2.2 Onze gemeente heeft op basis van de RAS – RUA bijgaande LAS en LUA 2023-2027 opgesteld. Afgelopen jaar is deze concept strategie voorgelegd ter consultatie aan betrokkenen en plaatselijke belangengroepen. Hierbij is gevraagd of we op de goede weg zijn, of we compleet zijn en of we de risico's en kansen voldoende in beeld hebben. De reacties die in deze consultatieronde zijn opgehaald en ze zijn verwerkt in de nu voorliggende LAS – LUA.

1.3 & 2.3 Met deze vastgestelde LAS – LUA hebben we vastgelegd met welke visie, doelen en maatregelen we in 2050 een veilige, gezonde, aantrekkelijke en economisch vitale gemeente willen zijn. We zien kansen in het verbinden van de water- en/of klimaatopgaven met ruimtelijke en economische opgaven, zodat water kan werken als motor voor ontwikkeling en als kwaliteitsimpuls.

Kanttekeningen en risico's

De opgave van klimaatadaptatie is groot, evenals andere maatschappelijke opgaven als energietransitie, circulaire economie en woningbouw. Het is een uitdaging om voldoende menskracht en middelen vrij te kunnen maken om de ambities voor de klimaatadaptatie opgave waar te kunnen maken. De urgentie wordt gevoeld en we hebben nu met deze voorliggende LAS – LUA de benodigde inspanningen en de inzet inzichtelijk gemaakt.

Duurzaamheid en social return

Klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte zullen zoveel mogelijk duurzaam worden uitgevoerd. Daarnaast dragen deze klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte direct bij aan een duurzaam leefklimaat binnen onze gemeente.

Financiële toelichting

De maatregelen uit zowel de RUA als de LUA kunnen grotendeels worden bekostigd uit het gemeentelijk Riolerings- en Water Programma (RWP 2023-2028). De maatregel om een uitvoerend beleidsmedewerker klimaatadaptatie aan te stellen wordt bekostigd uit het RWP, Algemene Middelen en de Fluvius partners. In aanvulling op de maatregelen die nu in de LUA staan benoemd, kan het voorkomen dat er zich in de aankomende planperiode kansen voordoen om aanvullende maatregelen

te nemen op het gebied van hitte. Deze maatregelen zullen niet gefinancierd kunnen worden uit het RWP, omdat er geen directe relatie is met de zorgplichten grondwater, afvalwater en hemelwater. Voor deze maatregelen zal dan apart krediet worden aangevraagd en / of dekking worden gezocht.

Een overzicht van de maatregelen en benodigde middelen voor de komende periode 2023-2027 zijn te vinden in de LUA:

Paragraaf 4.3, pagina 35 t/m 40;

Paragraaf 5.3, pagina 42 en 43.

Communicatie en participatie

Na het vaststellen van de LAS en de LUA zal er een persbericht uitgaan waarin vermeld wordt dat gemeente Steenwijkerland aan de slag gaat met de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Daarnaast zullen de stakeholders en Plaatselijke Belangengroepen geïnformeerd worden over de vastgestelde LAS-LUA. Hierbij zal ook worden gecommuniceerd op welke manier hun input is verwerkt. Daarnaast zal de website-pagina 'Klimaat' van de gemeente Steenwijkerland worden geactualiseerd, waaronder de publieksvriendelijke versie van de LAS.

Uitvoering en planning

In de Lokale Uitvoeringsagenda (LUA 2023-2027) staan alle maatregelen waar de gemeente Steenwijkerland de komende jaren mee aan de slag gaat. De agenda is opgesteld op basis van de huidige kennis en opgehaalde informatie.

Afgelopen jaar is op basis van een concept LAS – LUA een participatietraject doorlopen in de vorm van een consultatieronde aan betrokkenen en Plaatselijk Belangengroepen. De opgehaalde reacties zijn verwerkt in de nu voorliggende LAS – LUA.

In 2022 zijn enkele maatregelen/acties uit de LUA al uitgevoerd.

Zo hebben wij een bijdrage aangevraagd voor klimaatadaptieve maatregelen bij het Rijk in het kader van de Impulsregeling. Deze impulsregeling biedt de mogelijkheid om het verkregen bedrag te gebruiken om adaptatiemaatregelen versneld uit te voeren, om al geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen of om nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken. Steenwijkerland heeft hiervoor een 6-tal projecten ingediend bij het Rijk voor een totale bijdrage van 504.200 euro (zie bijlage II van de LAS).

Ook hebben wij binnen werkregio Fluvius gezamenlijk een stimuleringsregeling opgezet waarbij wij inwoners en ondernemers stimuleren om klimaatadaptieve maatregelen op eigen terrein te nemen. Deze regeling biedt de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het uitvoeren van een of meerdere maatregelen om de tuin klimaatbestendiger te maken. Denk hierbij aan het planten van bomen, afkoppelen regenwater, groen dak of gevel aanleggen, bestrating weghalen en vergroenen, regenton, schutting of zuil plaatsen en regenwater nuttig gebruiken (zie informatienota d.d. 31 januari 2023).

Om een succesvolle uitvoering te geven aan de RUA en de LUA is halverwege 2022 een beleidsmedewerker klimaatadaptatie aangesteld voor 3 jaar (2023, 2024, 2025). De dekking hiervan is opgenomen in Programmabegroting 2023-2026 die in november 2022 door uw raad vastgesteld is.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

1. De Lokale Adaptatie Strategie (LAS) 2023-2027 vast te stellen.
2. De Lokale Uitvoeringsagenda (LUA) 2023-2027 vast te stellen.